

Hänvisning

Er begäran om utlåtande VN/813/2021,
STM005:00/2021

Social- och hälsovårdsministeriet

PB 33

FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson

Jurist Marcus Söderholm,
telefon +358 (0)18 25000 (växel)
marcus.soderholm@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av mentalvårdslagen

Landskapsregeringen har 10.06.2022 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av mentalvårdslagen. I regeringens proposition föreslås att mentalvårdslagen ändras för att förbättra rättskyddet för patienter som får psykiatrisk vård oberoende av sin vilja genom att kräva att ett skriftligt beslut fattas om regelbunden psykiatrisk läkemedelsbehandling när patienten motsätter sig läkemedelsbehandling eller när patientens vilja inte kan klargöras.

Enligt 33 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland ska utlåtande inhämtas från landskapsregeringen innan republikens president, statsrådet, ett ministerium eller någon annan myndighet fattar beslut i ärende eller utfärdar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet Åland eller som annars har särskild betydelse för Åland. Enligt 28 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland ska även i fråga om lagar som har särskild betydelse för landskapet Åland utlåtande inhämtas av landskapet innan lagen stiftas. Enligt 36 § i självstyrelselagen för Åland är landskapet enspråkigt svenskt. Enligt 38 § i självstyrelselagen för Åland ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter avfattas på svenska. Landskapsregeringen konstaterar att endast en sida av propositionens innehåll samt själva lagtexten översatts till svenska. Inga detaljmotiveringar har översatts. Landskapsregeringen har därmed inte getts möjlighet att avge utlåtande över hela propositionen. Avsaknaden av propositionen i sin helhet på

svenska medför även att landskapsregeringen svårligen kan bilda sig en heltäckande uppfattning i ärendet och ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter.

Regeringens proposition rör rättskyddet vid läkemedelsbehandling mot patientens vilja och således berör lagförslaget rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen för Åland hör hälso- och sjukvård till landskapets lagstiftningsbehörighet, med vissa undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkten. Enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen hör administrativa ingrepp i den personliga friheten till rikets behörighet. Vidare framgår det enligt 27 § 30 punkten att behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, mediciner och produkter av läkemedelstyp och narkotiska ämnen, är rikets behörighet.

Landskapsregeringen konstaterar att av grundlagen framgår det att det allmänna ska säkerställa att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Således måste det finnas tillräckliga rättssäkerhetsgarantier och varje individ ska ha rätt till effektiva rättsmedel. Ifall ett beslut fattas mot en enskild mot dennes vilja är det viktigt att ett sådant beslut kan överklagas. Vidare behövs det även en enhetlig praxis inom hela landet för att undvika eventuell rättsosäkerhet. Utifrån detta ser landskapsregeringen det som en nödvändighet att dessa lagrum ändras.

Landskapsregeringen avger inte övrigt inte något utlåtande om det materiella innehållet i utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till mentalvårdslagen, med anledning av att endast propositionens huvudsakliga innehåll och den föreslagna lagtexten översatts av ursprungspropositionens 37 sidor.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Jurist

Marcus Söderholm

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax

Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi

Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi

Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi

Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi

Mikaela Nylander, justitieministeriet, mikaela.nylander@gov.fi

Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi

Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi